

Kent Yönetiminin Zamansal Dönüşümünde Yeni Yaklaşımlar: Gece Yönetişimi ve Gece Belediye Başkanlığı

*

Esra Banu Sipahi¹
ORCID: 0000-0001-6277-8027

Öz

Günümüz kentlerinde istihdam ve yaşam biçimleri hızla dönüşmekte, çeşitlenmekte ve gündelik hayatın akışı rutin saatlerin dışına doğru genişlemektedir. Bu noktada gece, olumlu ve olumsuz yanlarıyla kent sakinlerinin yaşamını etkileyen önemli bir zaman aralığı olarak belirmektedir. Kent ekonomisinin canlandırılmasında ve yeni istihdam alanları yaratılmasında, kamusal hizmetlere olan talebin çeşitlenmesi ve artmasında, suç ve şiddet gibi toplumsal sorunların artışında gece, yalnızca kenti yönetenlerin değil, aynı zamanda yeni bir çalışma alanı olarak bilim dünyasının da ilgisini çekmeye başlamıştır. Gece çalışmalarında henüz 'emekleme aşamasında' olarak nitelendirilebilecek bir kavram olarak 'gece yönetişimi' ise bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuş ve çalışmada, günün önemli bir bölümünü kapsamına karşın az sayıda araştırmacının dikkatini çektiği görülen gecenin, Türkiye'de yeni bir kentsel çalışma alanı olarak gündeme getirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla öncelikle gece yönetişiminin de temeli olarak geceye ilişkin çalışmaların gelişim sürecine değinilmiştir. Çalışmanın devamında gece yönetişiminin önemli aktörlerinden biri olarak değerlendirilen 'gece belediye başkanı' kavramı ele alınmıştır. Konu ile ilgili öncü çalışmalardan biri olan Saijas ve Milan Gelders'in 2021 yılında *Urban Studies* dergisinde yayınladıkları "Governing the Night-Time City: The Rise of Night Mayors as a New Form of Urban Governance After Dark" başlıklı makale bu çalışmanın temelini oluşturmuş, ilgili araştırmanın bulguları üzerinden gece belediye başkanlığı sistemi analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gece, kentsel yönetişim, gece yönetişimi, gece belediye başkanı.

¹ Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, E-mail: dr.esrasipahi@hotmail.com

New Approaches in Temporal Transformation of Urban Government: Nocturnal Governance and Night Mayor System

*

Esra Banu Sipahi²
ORCID: 0000-0001-6277-8027

Abstract

*In today's cities, workspaces and lifestyles are rapidly changing, becoming more diverse, and the flow of daily life is expanding outside of routine hours. At this point, the night appears as an important period that affects the lives of city dwellers with its positive and negative aspects. The concept of 'nocturnal governance', formed the starting point of this study. Concordantly, the aim of this study is to shed light on the night as a new urban field in Turkey that has received little attention from researchers, despite the fact that it occupies a significant part of the day. For this purpose, the development process of night studies as the basis of nocturnal governance is mentioned first. Later in the study, 'the night mayor', who is considered one of the most important actors in nocturnal governance, is discussed. The article titled "Governing the Night-Time City: The Rise of Night Mayors as a New Form of Urban Governance After Dark", published in *Urban Studies* by Saijas ve Milan Gelders in 2021, formed the basis for this study. The night mayor system was analyzed based on the findings of this article.*

Keywords: *Night, urban governance, nocturnal governance, night mayor.*

---

² Assoc. Prof. Dr., Necmettin Erbakan University, E-mail: dr.esrasipahi@hotmail.com

Giriş ^{3 / 4}

Günümüzün küreselleşen kentleri ekonomiden mekâna, toplumdaki kültüre kadar pek çok alanda değişmekte ve dönüşmektedir. Bu dönüşümden kent yönetimleri de payına düşeni almakta, küreselleşmenin gereklerine göre yeniden biçimlenmektedir (Keleş ve Mengi, 2021, s. 67). Söz konusu süreçte hesap verebilirlik, katılımcılık, şeffaflık, cevap verebilirlik, etkinlik, stratejik vizyona sahip olma, kent hukukunun üstünlüğünü gözetme gibi ilkelerin temel alındığı, kentlerin yönetimine farklı aktörlerin dâhil edildiği, 'kentsel yönetim' olarak nitelendirilen bir mekanizmanın devreye konulduğu görülmektedir.

Kentsel yönetişimde yerel halka en yakın yönetim birimleri olan yerel yönetimler, temel unsur olarak konumlandırılırlarken, yerel düzeydeki kamu ve özel sektör kuruluşları, sivil toplum örgütleri, mahalle oluşumları, hatta uluslararası organizasyonlar gibi çok aktörlü yapılanmalar da yönetim sürecinde yer almaktadırlar (Demir, 2019; Kaypak, 2012). Özellikle sanayi sonrası kentinde yaşanan sosyo-ekonomik ve mekânsal dönüşümlerin yönetilmesi konusunda ortaya çıkan gereksinim, sözü edilen yeni aktörlerin kent sahnesinde yer almaya başlamalarına zemin hazırlamıştır.

Diğer taraftan, günümüz kentleri demografik açıdan da hızla dönüşmekte, heterojenleşmekte ve kalabalıklaşmakta olduğundan, kentlerin alışlagelmiş sorunlarının yanında çok daha karmaşık ve yeni sorunlarla da karşı karşıya kaldıkları görülmektedir (Sipahi ve Dinçer, 2021; Uzun, Ersavaş Kavanoz ve Şengün, 2021). Bu sorunların bir kısmı 'gece vakti' daha görünür hale gelen problemlerdir. Kent sakinlerinin büyük ölçüde kamusal alandan çekildiği günün bu saatleri, kimi kentliler için çalışma kimileri için de eğlence vakitleridir. Bu nedenle geceleri güvenlik, ulaşım vb. kamu hizmetlerinin gereği gibi sağlanması, kamu güvenliğinden sorumlu kuruluşlarla kent yönetimlerinin sorumluluğundadır. Özellikle hizmet sektörü çalışanlarının çok daha fazla bir orana ulaştığı ve çalışma saatlerinin 09-17 saatlerinin dışına doğru genişlediği günümüz kentlerinde gece yönetimi önemli ancak üzerinde pek de durulmayan bir konu olarak görülmektedir.

---

³ Bu çalışma, akademik hayatımda doldurulamaz bir yeri olan, meslek büyüğüm, örneğim, esin ve 'özüncü kaynağım' olan çok değerli hocam Prof. Dr. Ruşen KELEŞ'in alana kazandırdığı sayısız kavramdan ilham alınarak hazırlanmıştır. Biz öğrencilerine öğrettikleri, verdiği koşulsuz destek ve kentbilim alanına kattıkları için sonsuz teşekkürler.

⁴ Bu çalışmanın yazılma sürecinde değerli katkılarını esirgemeyen kıymetli Hocam Prof. Dr. Ayşegül MENGİ'ye, sevgili öğrencim ve meslektaşım oluşu ile onur duyduğum Dr. Öğr. Üyesi Bahar ÖZSOY'a teşekkürlerimle.

Bu bağlamda, kentin dönüşümünü, gelişimini ve karmaşık sorun alanlarını geceyi odağına alarak, yeni aktörlerin katılımı ile yönetmeyi içeren ve kentsel yönetim literatüründe henüz tartışılmaya başlanan ‘gece yönetimi’ (nocturnal governance) kavramı, bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Günün önemli bir bölümünü kapsamına karşın az sayıda araştırmacının dikkatini çektiği görülen gecenin, Türkiye’de yeni bir kentsel çalışma alanı olarak gündeme getirilmesi amacı ile kaleme alınan bu çalışmada gece yönetimi kavramı üzerinden gece belediye başkanlığı (night mayor)⁵ sistemi analiz edilmektedir. Henüz doğuş aşamasında olan bu konu hakkındaki literatürün sınırlılığı nedeniyle öncü çalışmalardan biri olarak değerlendirilen Saijas ve Milan Gelders’in 2021 yılında Urban Studies dergisinde yayınladıkları “Governing the Night-Time City: The Rise of Night Mayors as a New Form of Urban Governance After Dark” başlıklı makaleleri, çalışmanın temelini oluşturmuştur. Bu kapsamda anılan makalede yer verilen -bizzat gece belediye başkanları ile yapılan görüşmelerden elde edilen- bulgular ışığında gece belediye başkanlığı sisteminin ortaya çıkışı ve işleyişi analiz edilmiştir.

Yeni Bir Çalışma Alanı Olarak Gece ve Gece Yönetimi (Nocturnal Governance)

Son yıllarda ‘gece’, farklı disiplinlerden araştırmacıların ilgisini çeken bir çalışma alanıdır. Henüz ‘doğuş aşamasında’ olarak nitelendirilebilecek olan gece çalışmalarının, özellikle planlama, ekonomi, yönetim, turizm ve güvenlik alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir. Gece çalışmalarının ortaya çıkışı 1990’lı yılların başlarına rastlar.⁶ Bu dönemdeki çalışmalar özellikle ekonomik büyümenin desteklenmesi noktasında gece ekonomisinin (Night Time Economy) rolüne ve bu bağlamda da kente gelen turistlerin harcamalarının artırılması konularına yönelmekteydi (Straw vd., 2020; Straw ve Reia, 2021). Aynı yıllarda az sayıda kültür ve kent araştırmacısı kent planlamasının fiziksel ve toplumsal boyutlarını ele alırken zamansal yaklaşımı (temporal approach) kullanmaya başlamışlardır. Söz konusu araştırmacılar bu sayede hava karardıktan sonra Avrupa kent merkezlerinin özgün taraflarını belirle-

⁵ İngilizce literatürde “nocturnal governance” ya da “night-time governance” olarak ele alınan kavramın Türkçe’deki karşılığı “gece yönetimi”; “night mayor” olarak kullanılan kavramın da “gece belediye başkanı” biçiminde kullanılması yazarın tercihidir.

⁶ Alman araştırmacı Mückenberger (2011), henüz 1980’lerin ortalarında kentlerin zamansal olarak dönüşümüne ve araştırmacılar ve belediye yöneticileri için ‘farklı zamanlar’a yönelik çalışmalar yapma konusunda farkındalık yaratılması gerektiğine dikkat çeken bir çalışmanın (Belloni, 1984) İtalya’da kaleme alındığına dikkat çekmektedir.

yerek, gün boyunca kentsel yönetişimin ve belediye yönetimlerinin çalışmalarının kapsamı dışında kalan bir dizi yeni konuyu gündeme getirmişlerdir. Özellikle sanayi sonrası kentin beraberinde getirdiği hizmetler sektörünün gelişmesi, çalışma saatlerinin geceye doğru yayılması ve insanların 24 saatlik süreçte farklı mal ve hizmetlere erişme istekleri gibi nedenler, yönetişimin bu yeni alanı için temel gerekçeleri oluşturmuştur (Seijas ve Milan Gelders, 2021, s. 317).

Gece çalışmalarının gelişim sürecini kategorize eden Hadfield (2015), Night Time Economy (NTE) adını verdiği ekonomi odaklı çalışmaların üç evrede açıklanabileceğini ifade etmektedir. Birinci evrede 'kültürel planlamacılar' sanayi sonrası kentte, mesai saatlerinin dışında kent merkezlerinin canlılık ve yaşanabilirlik özelliklerinin artırılmasında yeniden kalkınma stratejilerinin neler olabileceğine odaklanmaktaydılar. Bu noktada insanları kent merkezine geri getirecek gece ekonomisi (NTE), terk edilmiş depoları, fabrika alanlarını ve binaları barlara, kulüplere ya da kültürel alanlara dönüştürmek için kilit bir platform olarak görülmekte idi. Buna karşın, anılan stratejiler, alkol tüketimine dayalı eğlence biçiminin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasına ve kent merkezlerinde yığılmaya yol açarak, gürültü, suç ve antisosyal davranış bozuklukları gibi sosyal sorunlarda artışı beraberinde getirmişti. Bu durum da gece hayatının devam ettiği bölgelerde yaşayan kent sakinlerinin ve bazı sivil toplum örgütlerinin tepkilerine neden olmuştu (Hobbs, vd., 2005).

Bu öngörülemeyen olumsuz durumlar, ikinci evre çalışmalarının gündeme gelmesine neden olmuştur. Bu evrede gece çalışmaları daha ziyade var olan yönetim yapılarının gece hayatının artan sorunlarını yönetme yeteneğine odaklanmıştır (Hobbs, vd., 2003). Diğer bir anlatımla, bu evrede gerçekleştirilen çalışmalar gece hayatının 'negatif dışsallıklarına' yoğunlaştırılmıştır (Seijas ve Milan Gelders, 2021, s. 318). Bu olumsuzluklara eşlik eden medya yayınları da yerel halkın, halk sağlığı uzmanlarının ve yerel sivil toplum kuruluşlarının da tepki göstermelerine neden olmuştur (Hadfield, 2006). Ancak sonraki yıllarda medyada konuya ilişkin haberlerin verilme şekli değişmiştir. Dikkatler güvenlik ve koruma teknolojilerine ilişkin haberlerle siyasi hesap verebilirliği içeren söylemler gibi gece hayatına ilişkin "iyi haberler"e yöneltilmiştir. Aynı zamanda kolluk gücü ve kent yönetimlerinin uygulama seçeneklerinin kapsamını artıran yeni yasal düzenlemeler ve inisiyatifler oluşturulmuş (Hadfield et al., 2009) ve CCTV⁷ gibi yeni video gözetim biçimleri de bu dönemde yaygınlaştırılmıştır.

⁷ CCTV: Closed Circuit Television (Video güvenlik sistemleri)

Gece çalışmalarının üçüncü evresi ise gece ekonomisinin güvenlikleştirme ve soylulaştırma kaynaklı ayrıştırıcı boyutları ile ilgili çalışmaları içerir (Hadfield, 2015, s. 2). Bu kapsamda, ırk, etnik köken, sosyal sınıf, cinsiyet, yaş ve cinsel tercih gibi faktörler üzerinden sınırlandırılmış gruplara odaklanılan alan çalışmaları bulunmaktadır. Bu evrede aynı zamanda gece çalışmalarının coğrafi kapsamı da çeşitlenmiştir. İngiliz ve Avustralya deneyimine dayanan sınırlı sayıdaki çalışmalara Batı Avrupa, Kuzey Amerika, Kuzey Afrika ve Güneydoğu Asya'dan gelen yeni saha araştırmaları da eklenmiştir. Üçüncü evre çalışmalarının bir diğer özelliği de öncekilerin karamsarlığından uzaklaşılması, gece hayatının yeniden tanımlanması ve gece hayatının gerekliliklerinin planlama mekanizmalarına nasıl uyarlanacağı ve proaktif çözümlerin neler olabileceği ile ilgilidir (Seijas ve Milan Gelders, 2021, s. 318).

Alandaki öncü çalışmaları şu şekilde sıralamak olanaklıdır: Hadfield ve arkadaşlarının 2000'li yılların başlarındaki kentlerin gece ekonomisinin canlandırılması ve sosyal düzenin ve sürdürülebilirliğin sağlanmasına yönelik regülasyon süreçlerini ele aldıkları çeşitli çalışmaları⁸, Roberts ve Eldridge'in 2012 yılında kaleme aldıkları *Kentin Gece Vaktini Planlamak (Planning the Night-Time City)* başlıklı kitapları, yerel politikalar alanında bir düşünce kuruluşu olarak faaliyet gösteren Yeni Zelanda İnisiyatifi (New Zealand Initiative) tarafından 2019 yılında yayınlanan *Geceyarısından Sonra Yaşamak: Daha İyi Bir Gece Vakti Ortamı için (Living After Midnight: For a Better Nighttime Environment)* başlıklı rapor, kentbilim alanının önemli yayınlarından *Urban Studies* dergisinin 2015 yılında yayımladığı *Gece Coğrafyaları Özel Sayısı (Geographies of Urban Night)*, Seijas Jaspé'nin 2020 yılında tamamladığı *Kentte Gece Yönetimi: Üç Küresel Kentte Gece Yönetişiminin Değişen Dinamiklerini Anlamak (Governing the Urban Night: Understanding the Shifting Dynamics of Night-Time Governance in Three Global Cities)* başlıklı doktora tezi ve bu çalışmaya da temel oluşturan Seijas ve Milan Gelders'in 2021 yılında gece yönetişimini gece belediye başkanlarının rolü üzerinden inceledikleri *Gece Vakti Kenti Yönetmek: Kentsel Yönetişimin Yeni Bir Formu Olarak Gece Belediye Başkanlarının Yükselişi (Governing the Night-Time City: The Rise of Night Mayors as a New Form of Urban Governance After Dark)* başlıklı nitel araştırmaları. Yine Acuto vd. tarafından 2021 yılında kaleme alınan ve odağına gece yönetimini yerleştiren *Gece Vakti Kenti Yönetmek: Gece Ekonomisinin Kentsel Yönetişimi için Uygulayıcı Kılavuzu (Managing Cities at Night: A Practitioner Guide to the Urban Governance of the*

⁸ Bkz. Hadfield, 2015; Hobbs, Winlow, Hadfield ve Lister, 2005; Hobbs, Hadfield, Lister ve Winlow, 2003; Hadfield, 2006; Hadfield, Lister ve Traynor, 2009.

Night-Time Economy), kamu sektöründen özel sektöre belediye başkanlığı sisteminden kentsel yönetişime değin konuların sistemli bir biçimde ele alındığı bir yapıt olarak öne çıkmaktadır. Rusya'dan İran'a, Hindistan'dan Mısır'a değin dünyanın farklı yerlerinden araştırmacıların gece çalışmalarını bir araya getiren *Kentte Gece Hayatının Dönüştürülmesi ve Akıllı Kamusal Alanların Geliştirilmesi (Transforming Urban Nightlife and the Development of Smart Public Spaces)* başlıklı yapıt da Abusaada vd. tarafından derlenmiştir. Ayrıca gece çalışmaları *International Conference on Night Studies* başlıklı bir uluslararası konferansın da konusu olmuş ve bu kapsamda turizmden ekonomiye kadar farklı alanlarda sunulan bildiriler, Garcia-Ruiz ve Nofre tarafından derlenerek kitaplaştırılmıştır.

Kenti ve mekânı zamansal bağlamda ele almanın gerekliliği üzerine kurulan gece çalışmalarının önemli bir bölümünü yönetim boyutu oluşturmaktadır. Bu noktada da yönetişim kavramı gündeme gelmektedir. Yönetişimi; geleneksel, hiyerarşik, bürokratik ve başarısız olmuş yönetim anlayışlarına karşın; sivil topluma önem veren ve onların gelişimine ortam hazırlayan, katılımcılığı teşvik eden, saydamlığı benimseyen, yerinden yönetimi temel alan, sonuç odaklı ve uygulanabilir çözüm yolları üretebilen yeni bir yönetim anlayışı (Pierre, 1999'dan aktaran; Özer, 2002, s. 163) olarak tarif eden Pierre (2011), özellikle son yıllarda kentlerin geçirdiği dönüşüme paralel biçimde siyasal katılımın yeni biçimleri ile kent yönetimine yeni aktörlerin dâhil olma süreçlerinin, kentsel alanda önemli bir dönüşümü de beraberinde getirdiğine dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda kentsel yönetişim, kamusal ve özel kaynakların birlikte yerel yönetim alanında yer aldığı ve çok çeşitli aktörler tarafından ortak çıkarlar doğrultusunda koordine edildiği bir sistem olarak belirmektedir.

Kentlerin geçirdiği dönüşümden hareketle gündeme gelen gece yönetişimi (night-time governance/nocturnal governance) ise kentlerin gece vakitlerinde iş ve serbest zaman aktiviteleri için kaliteli alanlar ve araçlar yaratılarak nasıl daha güvenli, daha kapsayıcı ve üretken hale getirilebileceğini ve gece yönetiminin gündüz yönetişim biçimleri ile nasıl ilişkilendirileceğini konu edinmektedir.

Geçerli politika uygulamalarını ve öncelikleri yansıtan kamu politikaları ile yerel yönetimleri, kent planlamasını ve ekonomik kalkınmayı kapsayan bir çalışma alanı olarak gündeme gelen gece yönetişimi (nocturnal governance) ise kendilerini 'gecebilimciler' (nightologists) olarak adlandıran The Working Group Night Governance (WGNG) adlı çalışma grubuna göre şu konulara odaklanmaktadır (Nightologists, 2022):

- Formel ve enformel gece yönetişimi

- Toplumların gece politikaları, yönetimler ve ticari işletmeler
- Gece ekonomisi
- Politika yapımında paydaş katılımı
- Politika çerçeveleri, politika uygulaması, izleme ve öğrenme
- Gece belediye başkanlığı, politika modelleri ve aktörler

Bu noktada gece yönetişimi, gece hayatının canlandırılması, sağlıklı ve güvenli bir şekilde devam ettirilmesi ve kent sakinlerinin huzurunun bozulmaması için gece hayatı içindeki ticari işletmeler, uluslararası akreditasyon kuruluşları⁹, ticaret odaları, halk sağlığı uzmanları, yerel yönetimler, gece belediye başkanları, vatandaşlar gibi farklı aktörlerin sürece dâhil edildiği politikaları içermektedir. Söz konusu aktörler arasında yerel yönetimler merkezi bir rol üstlenmeye devam etseler de özellikle planlama alanında farklı aktörlerin karar alma süreçlerinde etkin hale geldiğini ifade etmek olanaklıdır. Bu aktörler, aralarında farklı ağlar oluşturarak, gece hayatının nasıl düzenleneceği, canlandırılacağı ya da kolaylaştırılacağı gibi konularda çalışmaktadırlar.

Gece yönetişiminde etkili olan aktörler ve ağlar da farklı düzeylerde çalışır. Diğer bir anlatımla gece yönetişimi, yasal düzenlemelerden, gayri resmi anlaşmalara, polislik uygulamalarından mahalle gözetimine değin farklı düzeylerde ve biçimlerde kendini göstermektedir. Hava karardıktan sonra bir bölgede neler olduğunu denetlemek gibi ortak bir misyona sahip olmanın yanı sıra, bu sistemlerin çoğu bir sınırlılıkla karşı karşıyadırlar. O da genellikle gün boyunca var olan düzen ve kontrol mekanizmalarının devam ettirilme hatta daha yoğun bir biçimde uygulanma gereksinimi hissedilmesine karşın, gecenin kendine özgü özelliklerinin göz ardı edilmesidir. Straw (2018)'e göre gece, geleneksel olarak katı polislik ve sosyal dışlanma yapılarını sürdürmek için bir bahane olarak kullanılmış (Aktaran; Seijas ve Milan Gelders, 2021, s. 319), bu durum da var olan eşitsizliklerin daha da dramatik hale gelmesine yol açmıştır. Bu nedenle gece yönetişimi gece işlenen suçlar ve antisosyal davranış bozuklukları ile başa çıkmak için kısıtlayıcı mekanizmalara odaklanmak yerine, kentlerin hava karardıktan sonra daha geniş bir yelpazeyi oluşturan sosyal, ekonomik ve çevresel faktörlere bağlı problemlerinin üstesinden gelinmesine yardımcı olacak ağların tesis ve koordine edilmesini içeren bir mekanizma olarak dikkate değerdir (Seijas ve Milan Gelders, 2021, s. 318).

⁹ Mor Bayrak (Purple Flag) ve Best Bar None (En İyi Bar Olmayan Bar) gibi aşırı alkol tüketiminin azaltılması buna karşın kentin geceleri tüm kentliler için daha canlı, kaliteli hizmetlerin üretildiği mekânlar haline getirme amacını taşıyan uluslararası organizasyonlara örnektir. Bkz. ATCM, 2022.

Bu bağlamda gecenin yönetişimi nasıl etkilediği, yönetişimin geceye ne yönde etki ettiği, uluslararası alanda gelişme gösteren gece hayatının paydaşlarının ve gece hayatının sorunları, potansiyeli ve tehditlerinin tartışılmasına ilişkin kurumsal çerçeveyi oluşturmadaki rolü, sosyal dışlanmışlık, kentsel değerlerin aşınımı gibi konuların gece yönetişimi çalışmalarında ele alındığı görülmektedir. Gece hayatı endüstrisine dair örgütlenmeler, gece yöneticileri ve gece belediye başkanları gibi yeni politika aktörlerinin sahne almasında ve politika modellerinden söz edilmesinde, küreselleşme süreci, politika öğrenimi ve transferi gibi faktörlerin de etkisinin bu bağlamda gözden kaçırılması gerekir.

Gece Belediye Başkanı (Night Mayor)

Gece yönetişiminde önemli aktörlerden biri olarak gündeme gelen gece belediye başkanları, dünyanın 40'tan fazla kentinde görev yapmakta ve sayıları da her geçen gün artmaktadır. Özellikle eğlence sektörünün yaygın ve yoğun olduğu ve bu konudaki turizm potansiyeli yüksek olan kentlerde gece belediye başkanları göreve gelmektedir. Çalışmanın bu bölümünde bilinen, seçilmiş, yetkilendirilmiş belediye başkanlarının dışında, sıra dışı varlıkları ile kentin gece hayatı ile ilgili çalışmalar yürüten ve gündün güne tanınırlığı artan gece belediye başkanının kim olduğu ve gece yönetişiminde üstlendiği rol ele alınmaktadır.

En yalın anlatımı ile gece belediye başkanı (night mayor); seçildiği kentteki gece hayatıyla ilgili ticari kuruluşlar, vatandaşlar ve yerel yönetimler arasında birleştiricilik görevi yürüten kişidir. Çeşitli kentlerde gece belediye başkanı için 'yönetici', 'lider', 'gece ekonomisi yöneticisi', 'gece elçisi', 'gece hayatı savunucusu', 'gece delegesi' gibi kavramların kullanıldığı görülmektedir.

Gece belediye başkanları, kentin gece hayatını yönetmekten ve gece vakitlerinde kentsel alanlardaki diğer kullanım biçimlerinin uyumlaştırılmasından ve kolaylaştırılmasından -konu ile ilgili resmi kuruluşlarla birlikte- sorumlu olan bağımsız temsilcilerdir (Seijas, 2020). Gece belediye başkanları, henüz yeni aktörler olarak gece yönetimi sistemine eklenmiş olsalar da gece hayatının canlılığı ve misafirperverliğinin kentlerin kültürüne ve ekonomik gelişimine yaptığı önemli katkılar konusundaki farkındalığın artırılmasında etkili olmaktadır. Bunun yanında gece hayatının doğasında var olan çatışma ve eşitsizliklerin azaltılması için çalışmalar yapma ve bu konudaki ihtiyaçlar hakkındaki farkındalığın artırılmasına da yardımcı olmaktadır. Bu

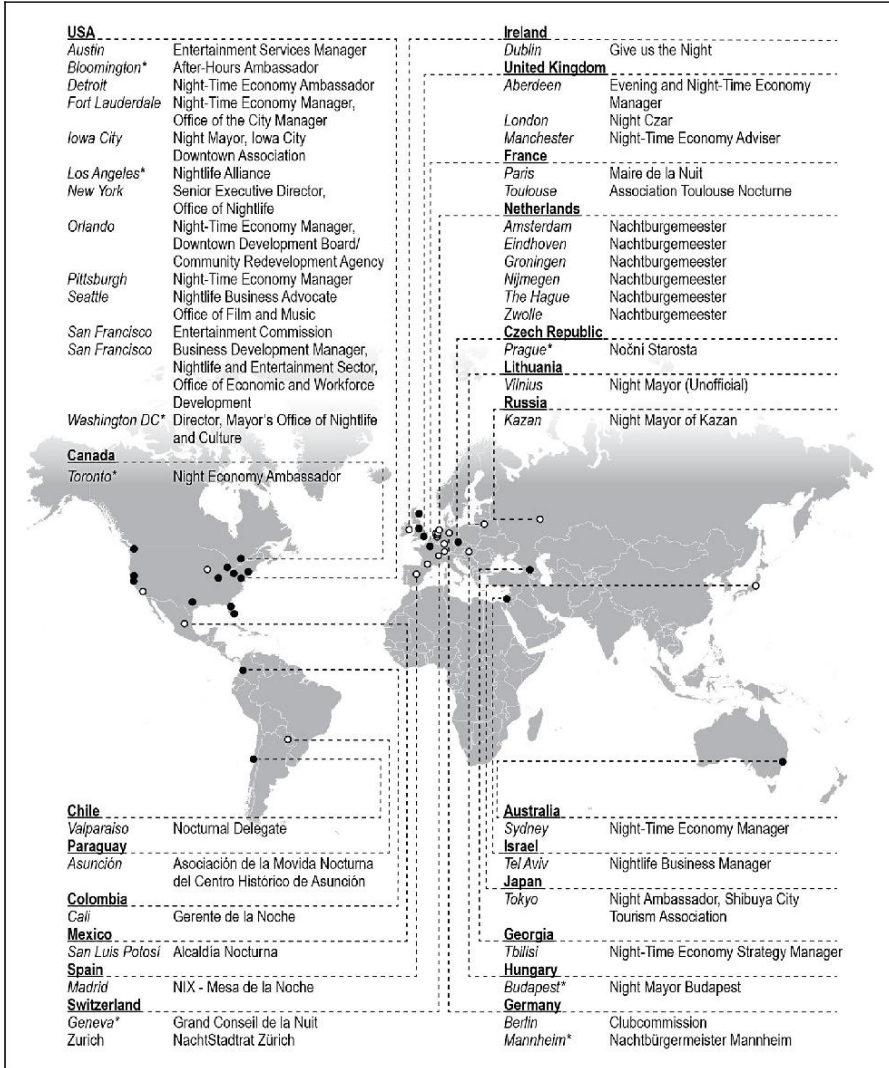
yeni aktörler ayrıca, söz konusu sorunların yönetilmesi ve daha önce var olmayan yeni temsil alanlarının yaratılması için de hem kamu hem de özel sektör kaynaklarının harekete geçirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Gece belediye başkanlığının temelini oluşturan gece yönetimi sisteminin ilk ortaya çıktığı kent olan Berlin’de ve ardından Zürih’te birer bağımsız gece savunuculuğu örgütü oluşturulmuştur (Acuto, vd., 2021). Ancak ‘gece belediye başkanlığı’ terimi ilk defa Hollanda’da 1970’li yıllarda kullanılmıştır.¹⁰ 2003 yılına gelindiğinde yine Hollanda’nın gece hayatı ile öne çıkan kenti Amsterdam, gece belediye başkanının rolünün tanımlandığı ve tanındığı ilk kent olmuştur. 2014 yılında ise belediye başkanına ve belediye meclisine kültürel ve sosyal açıdan kapsayıcı bir gece hayatının nasıl teşvik edileceği konusunda rehberlik etmek üzere oluşturulan bağımsız bir kuruluş olan Stichting N8BM A’DAM’ın kurulması ile gece belediye başkanlığı kurumsallaştırılmıştır (Global Nighttime Recovery Plan, 2020, s. 14).

Amsterdam ve Berlin gibi kentler tarafından gece belediye başkanlığı rolünün tanıtılmasıyla başlayan bir politika transferi sürecinin sonucu olarak sistem hızlı bir yayılım göstermiş ve başta Kuzey Amerika olmak üzere, dünyanın birçok yerinde 40’ı aşkın gece belediye başkanı göreve getirilmiştir. Şekil 1’de Dünya genelinde gece belediye başkanlığı ve gece hayatını temsil eden organizasyonların dağılımı verilmektedir.

---

¹⁰ 1970’lerin başında Rotterdam kentinin kültür hayatının öncü isimlerinden biri olarak kabul edilen Hollandalı şair Jules Deelder gece belediye başkanı anlamına gelen ‘nachtburgemeester’ takma adı ile anılmaktaydı.

Şekil 1. Dünyada gece belediye başkanlarının ve gece hayatını temsil eden organizasyonların dağılımı (Kaynak: Seijas ve Milan Gelders, 2021).

Gece belediye başkanlarının geçmişi, göreve gelme şekli ve sistemin yürütülme biçimi ülkeden ülkeye ve kentten kente değişkenlik gösterse de gece belediye başkanlarının görev ve sorumluluklarını şu şekilde sıralamak olanaklıdır (Seijas ve Milan Gelders, 2021):

- *Hava karardıktan sonra kente daha fazla canlılık getirecek ve yaşam kalitesini artıracak biçimde gece donanımını geliştirmek ve yapılı çevreyi iyileştirmek:* Bu kapsamda bazı gece belediye başkanları, kentlerinde gece ulaşım

hizmetlerini artırma, geceleri açık olan umumi tuvaletlerin hijyen ve güvenliğinin sağlanması, aydınlatma gibi temel hizmetlerin iyileştirilmesi çalışmalarına ağırlık vermektedirler.

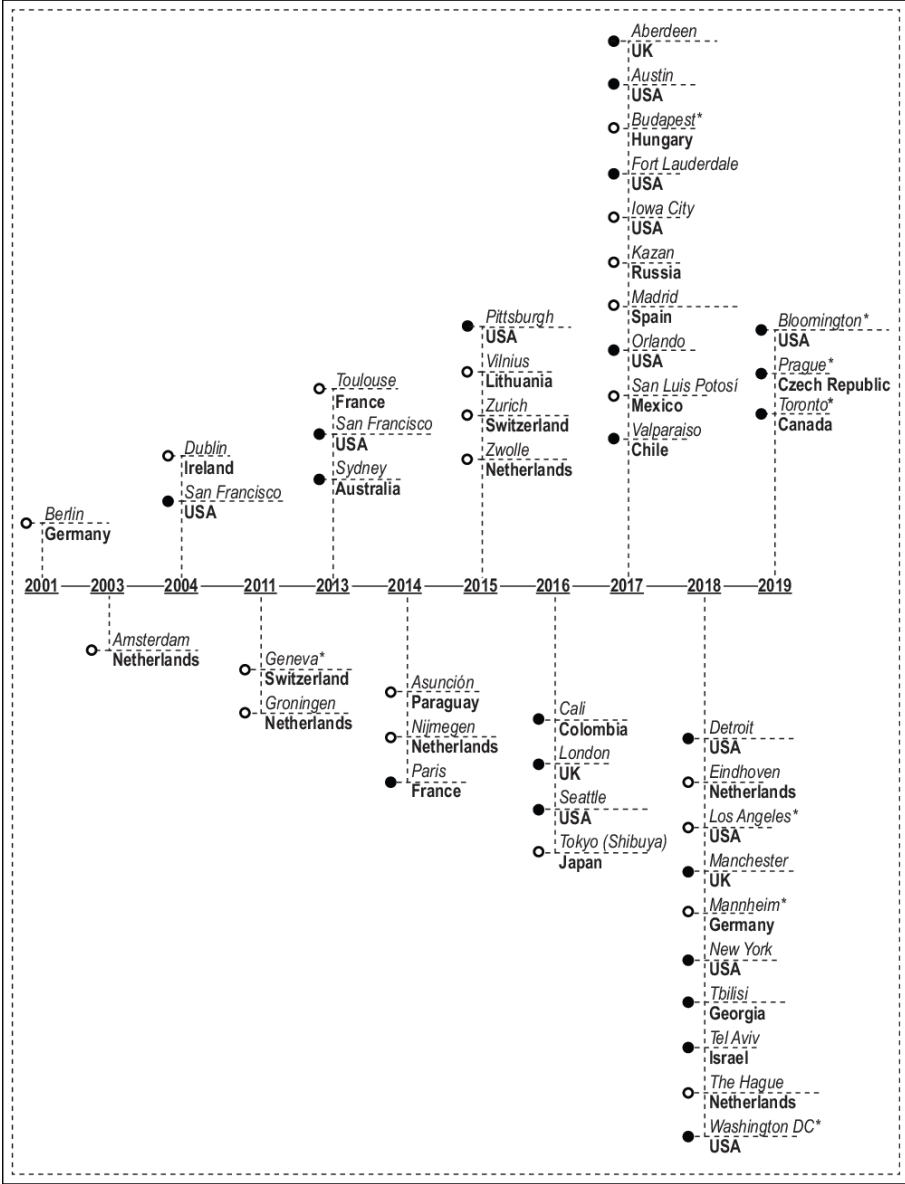
- *Kentin gece yazılımını iyileştirmek/güncellemek:* Özellikle akıllı kent uygulamalarının yaygın olduğu bu kentlerde kentsel hizmetlerle ilgili anlık güncellemelerin yapılması hem gece hayatının beraberinde getirdiği sınırlılıkların aşılmasında hem de gece hayatında yer alan kişilerin mümkün olan en iyi hizmeti almaları noktasında sözü edilen güncellemeler oldukça önemlidir.
- *Geceleri kent içi hareketliliği kolaylaştıran, geceyle ilgili ortaya çıkan olumsuzlukları en aza indiren yasa ve yönetmeliklerin çıkarılmasını sağlamak:* Bu yasal düzenlemeler, işyerleri ve kamusal alanlar için çalışma saatlerinin belirlenmesi, gürültü standartlarının saptanması, gece hayatındaki işletmelerin sorunlarının azaltılması ve bu tesislere ilişkin kalite ölçünlerinin tespit edilmesi gibi konuları içermektedir.
- *Gece yönetişime dâhil olan çok çeşitli aktörler arasında uzlaşmaya aracılık etmek ve uzlaşmayı sağlamak:* Özellikle gece hayatı sektörü ile belediyeler arasında iş bölümünün tesis edilmesi ya da yaşanan kimi olumsuzlukları gece hayatı ile ilişkilendirerek tepki gösteren kentliler ve kentsel sivil toplum kuruluşları gibi aktörlerin talepleri arasında bir çeşit arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesi bu kapsamda değerlendirilebilir.

Anılan sorumluluklarının yanı sıra gece belediye başkanları, lisanslamada daha fazla esneklik ve çok paydaşlı iş birliğini kolaylaştırmak ve yenilikçi mekanizmaları harekete geçirmek için pilot programları teşvik ederek, yerel yönetimleri gece etkinliklerini düzenlemek için kaynak ayırma yöntemlerinde daha yaratıcı olma konusunda özendirilmektedirler. Bu bağlamda gece belediye başkanları, gece kültürünü koruma ihtiyacı konusunda farkındalık yaratmakta ve kent konseyleri ve topluluk kurulları tarafından, çıkarları uzun süredir göz ardı edilen gruptan destek alma konusunda da kilit aktörler olarak giderek önemli hale gelmektedirler.

Bu noktada Seijas ve Milan Gelders'ın 2021 yılında dünyadaki gece yönetişiminin önemli aktörleri olarak gece belediye başkanları üzerine gerçekleştirdikleri nitel çalışmalarının bulguları, bu sistemi anlama ve yorumlama noktasında önemli ipuçları sunmaktadır. Çalışmadan elde edilen bulguları şu şekilde özetlemek olanaklıdır:

- *Coğrafi ayrıma göre gece belediye başkanlığı sisteminde birtakım farklılıklar gözlemlenmiştir.* Avrupa ve ABD'de gece belediye başkanlarının yerel

yönetimlerin bir parçası olarak konumlandırılmaları konusunda bazı farklılıklar bulgulanmıştır. Avrupalı gece belediye başkanlarının çoğu bağımsız yöneticiler olarak hareket ederlerken, Amerikalı meslektaşlarının büyük oranda yerel yönetimlerde tam zamanlı çalışanlar olarak istihdam edildiği ve bir belediye görevlisi olarak icraatlarını gerçekleştirdikleri görülmektedir. Ayrıca çalışmada, söz konusu bölgelerdeki gece belediye başkanı rolünün kapsamında da belirgin ayrımların göze çarptığı belirtilmiştir. Buna karşın çalışmada, tüm gece belediye başkanlarının arabuluculuk görevine güçlü bir şekilde odaklandıkları, sınırlı personel ve kaynaklarına rağmen, deneyler yoluyla daha güvenli ve kapsayıcı gece görünümelerini teşvik etmek için yeni fırsatlar yarattıkları vurgulanmıştır. Sözgelimi Amsterdam ve New York gibi kentler arabuluculuk yoluyla gece suçlarını ve güvenlik sorunlarını azaltmak için yeni bazı ortaklıkları denerlerken, Orlando gibi kimi kentler de araç çağırma operatörleri ile resmi yetkililerin ortaklaşa verimli stratejiler tasarlayabilecekleri yeni alternatifler üzerinde çalışmaktadırlar.

Relation to local government: ● Inside ○ Outside.

Şekil 2. Dünyada gece belediye başkanlarının ve gece hayatını temsil eden organizasyonların oluşturdukları yıllara göre dağılımı ve yerel yönetimlere dahil olma durumu (Kaynak: Seijas ve Milan Gelders, 2021).

- Gece belediye başkanlarının göreve gelme biçimleri, finansal kaynakları, görev alanlarının kapsamı ve sistemde yer alan unsurlar kentten

kente farklılık göstermektedir. Örneğin Amsterdam’da nachtburgemeester iki yıllık bir dönem için; çevrimiçi oy, belediyecilerin oyu ve jüri oyu olmak üzere üçlü bir oylama süreci sonunda seçilmektedir. Gece belediye başkanı finansal olarak gece hayatı endüstrisi ve hükümet tarafından birlikte desteklenmektedir.¹¹ Adayların kentten gece hayatı endüstrisi hakkında bilgili ve deneyimli olması, buna karşın sektördeki bir işletme veya kurumla doğrudan bağlantılı olmaması gerekmektedir.

Londra’da belediye başkanı, yerel yetkililerle gece hayatı mekânlarının etkileşimini sağlamak üzere doğrudan bir gece belediye başkanı atanmıştır. Esasen Londra’da yapılmak istenen, giderek kan kaybeden gece hayatının canlandırılmasından ziyade gece hayatının sağlıklı biçimde yönetilmesidir.

New York’ta gece belediye başkanlığının ortaya çıkması ise gece hayatı aktivistlerinin çabaları ile gündeme gelmiştir. Bu aktivistler, özellikle ‘uyumayan kent’¹² olarak bilinen New York’ta taksi şoförleri, hemşireler gibi vardiyalı işlerde çalışan kesimlerin ve diğer hizmet sektörü çalışanlarının haklarını gündeme getirmekteydiler. 2017 yılında kentte Gece Hayatı Danışma Kurulu (Nightlife Advisory Board) ve bir yıl sonra da Gece Hayatı Ofisi kurulmuştu. 14 üyeden teşekkül edilmiş olan bu kuruluş; gece hayatı ile ilgili yasal düzenlemelerin değerlendirilmesi ve gece hayatı endüstrisine yol gösterilmesi gibi çalışmalarını gerçekleştirmektedir. Bu kuruluş tamamı ile kamu yönetimi tarafından fonlanmakta ve belediye başkanı tarafından denetlenmektedir. 2018 sonbaharında da New York City’nin Gece Hayatı Ofisi (Office of Nightlife) oluşturulmuştur. Bu yeni ofis, farkındalık yaratma ve vatandaşların endişelerini dile getirebilecekleri bir platform olmanın yanı sıra, kentten gece hayatı ile ilgili acil konuların tartışılması için düzenli kurumlar arası toplantıları teşvik etmektedir (Office of Nightlife, 2022). Gece belediye başkanlarının görev alanlarının kapsamı da kentten kente değişkenlik göstermekle birlikte, başkanların büyük bir oranı kent ölçeğinde, çok az bir kısmı ise sınırlı bir alanda görevlerini icra etmektedirler.

¹¹ Amsterdam örneğindeki gibi yerel yönetimlerden bağımsız olan gece belediye başkanlarının büyük çoğunluğunun finansal kaynaklarını belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve gece hayatı sektörü sağlamaktadır. Ancak çalışmaya katılan başkanların tamamı kaynakların yetersizliği konusunda hemfikirlerdir.

¹² Uyumayan kentten gece endüstrisine ilişkin fikir edinmek için bkz. Dede, 2019.

- Gece belediye başkanlarının yarısına yakın bir oranı (%42) görevli oldukları kentin belediye başkanı ya da kent konseyi tarafından, bir bölümü (%26) sivil toplum örgütleri tarafından ve bir bölümü de (%13) gece hayatı endüstrisi tarafından göreve getirilmişlerdir. Belediyeler tarafından göreve getirilen başkanların da %16'lık bir oranı tam zamanlı çalışan olarak işe alınmıştır.
- 'Amsterdam modeli' olarak nitelendirilebileceğimiz Avrupa'daki gece belediye başkanlarının büyük bir oranı, gönüllük esasına dayanan ve çoğu durumda geçici olarak seçilen ve genellikle de konu ile ilgili sivil toplum kuruluşlarına liderlik eden bağımsız kişilerdir. ABD'de ve Latin Amerika'nın çoğu kentinde ise gece belediye başkanları tam zamanlı memur olarak işe alınmakta, verimlilik ve çok paydaşlı koordinasyona odaklanan bir yönetim modeli öngörülmektedir.

ABD'de New York ve Washington kentleri bu pozisyonu özel bir yasal düzenlemeye de dayandırmışlardır. Bu noktada gece belediye başkanlarının göreve getirilmelerinde coğrafi ayrımların dışında sistemin, kentin yerel yönetimi bünyesinde yer alıp almamasından kaynaklanan bazı farklılıklarının da olduğu belirtilmelidir. Yerel yönetimlerin bünyesinde çalışan gece belediye başkanlarının rollerinin ve sorumluluklarının kamuya açık bir şekilde tanımlandığı yeni yasal düzenlemelerin yapıldığı ve rekabetçi bir yarışma süreci sonunda seçildiği görülmektedir. Buna karşın gece belediye başkanlığı sisteminin yerel yönetimler dışında konumlandığı yerlerde başkanların göreve getirilmesinde daha ayrıntısız bir seçim süreci işletilmektedir.

- Gece belediye başkanlarının genel profili incelendiğinde, yarısından fazlasının (53%) 35-45 yaş aralığında olduğu, buna karşın önemli bir oranının da (%38) 45 yaş üzerinde olduğu görülmektedir. Başkanlarının eğitim durumları da lisans ve üzeri olup yaklaşık yarısı (%45) yüksek lisans derecesine sahiptir. Bu veriler gece belediye başkanlarının eğitilmiş, kamu hizmeti sunma yeterliliğine sahip orta yaş grubundaki bireyler arasından tercih edildiğini göstermektedir. Diğer taraftan cinsiyetlerine göre gece belediye başkanlarının oranları da dikkat çekicidir. New York, Sydney, Londra gibi önemli kentler kadın temsilcileri tercih etmiş olsalar da gece hayatında yüksek oranda olmalarına karşın, gece belediye başkanlarının çok büyük bir oranının (%73) erkek olması dikkat çekicidir. Oysa kadınların, kadınlar için daha güvenli

gece mekânları ve organizasyonların yaratılmasına, kadınlara karşı işlenen suçların azaltılmasına yönelik cinsiyete duyarlı girişimlere liderlik etme deneyimlerinin, bu konuda değerlendirilmesi gerekir.

- Son olarak, gece belediye başkanlığının çözüm olarak değerinin ne olduğu konusuna ilişkin olarak çalışmadan edinilen bulguları şu şekilde yorumlamak olanaklıdır: Gece hayatının olumsuzlukları ile ilgili algının değiştirilmesi, kentle ilgili olumlu imajının yaratılması, kentlerin daha canlı, yaşanabilir ve rekabet edebilir hale getirilmesi, geceyle ilgili konuların kent yönetimlerinin gündemine daha fazla getirilmesi, gece hayatını destekleyecek yerel düzenlemelerin güncellenmesi, gece hayatı operatörlerinin dile getirmek istedikleri konuların aktarılması ve mahalleler ve yerel yönetimlerle bu kesimlerin daha fazla iş birliği yapmalarının sağlanması, ses yalıtımı, ulaşım ve diğer altyapı ile ilgili iyileştirmelerin yapılması için kamu kaynaklarının ve kamu-özel işbirliklerinin artırılması konularda belirli oranlarda gelişme kaydettikleri dile getirilmektedir. Bu bağlamda sistemin başarılı olduğu alanlar; farkındalığın artırılması, arabuluculuk, savunuculuk, politika ve altyapı biçiminde özetlenebilir.

Saijas ve Milan Gelders, çalışmalarından sistemin tartışılması gereken yönlerine ilişkin görüşlerini ise şu şekilde dile getirmişlerdir: İlk olarak, gece belediye başkanının -Belediye teşkilatı içinde ya da dışında- nerede konumlandırılacağı sorunu ele alınmalıdır. Eğer yerel yönetimler içinde konumlanacaksa, gece belediye başkanları politik ilgiler ve oy dalgalanmaları gibi konularda mevcut sisteme uyum sağlamak durumunda kalacaklardır. Gece belediye başkanının bağımsız ya da bir topluluğun ataması ile göreve geldiği durumda ise somut eylemlerin yürütülmesinde, finanse edilmesinde ve kenti yönetenlerce tanınmaları açısından güçlüklerle karşı karşıyadırlar. Diğer bir sorun alanı da yetkiler konusundadır. Gece belediye başkanının bir savunuculuk veya düzenleyicilik rolüne sahip olup olamayacağı konusu bu noktada önem kazanmaktadır. Eğer gece belediye başkanlığı böyle bir rolü üstlenirse sistemin hukuksal olarak net bir altyapıya kavuşturulması gerekir. Son olarak, gece belediye başkanının neyi başarması gerektiğine ilişkin beklentinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Gece belediye başkanlarının önemli bir oranı önceliklerinin güvenlik olduğunu ifade etmişlerdir. Başkanların tamamı en temel görev tanımlarının arabuluculuk ve çatışmaların çözümü olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte gece belediye başkanlarının yerel

yasaları veya düzenlemeleri değiştirmek gibi yetkileri yoktur bu da onların kararlarının tavsiye niteliği taşıdığını göstermektedir.

Değerlendirme ve Sonuç

Değişen dinamikleri ile yeni bir biçime evrilen günümüz kentleri, teknolojik gelişmelerin hızı, küresel etkiler, toplumsal dönüşümler ve yüz yüze oldukları kentsel patolojileri ile daha önce hiç yaşamadığı deneyimlere sahne olmaktadır. Sanayileşmiş ülkelerin sanayisizleşmekte olan kentleri de bu süreçten payına düşeni almakta, zamanın ve mekânın yeni anlamlar kazandığı görülmektedir.

Sanayi sonrası kentte merkezden hatta kentten uzaklaştırılan fabrikalardan arda kalan alanların rekreasyon ve eğlence mekânlarına dönüştürülmesi, kentlerin bu yeni merkezlerinin canlandırılması söz konusudur. Öte yandan reel sektörün istihdam piyasasındaki yeri her geçen gün azaltmakta, yerini turizm ve eğlence merkezli bir hizmet sektörüne bırakmaktadır. Artık kentler kalabalıklaştıkları ölçüde heterojen ve hareketli hale gelmektedirler. Özellikle 'uyumayan kent' gibi isimlerle anılan dünyaca ünlü metropollerde günün saatleri gündüz vaktinin çok ötesine doğru genişlemiş ve bu kentlerin farklı cazibe alanlarında yeme-içme, eğlence sektörü giderek canlanmıştır. Gece endüstrisi yaratıcı fikirlerle cazibesini giderek artırmakta ve daha fazla insanı içine çekmektedir.

Diğer taraftan, günümüz kentlerinde yeni üretim biçimleri ve esnek çalışma düzeni ile çeşitlenen iş ve meslek kollarının çalışma saatleri de geceye doğru genişlemiş (Roberts ve Eldridge, 2009), eğlence hayatının dışında gece zamanı kullanıcılarına servis, sağlık ve ulaşım hizmetlerini sunmak ve gece hayatının güvenliğini, işleyişini ve yönetimini sağlamak için çalışan bir nüfus da eklenmiştir (Orhan ve Güngör, 2021, s. 99). Özellikle hemşire, doktor, otel çalışanı, gece bekçisi, güvenlik görevlisi gibi gece vardiyası olan meslekleri icra eden kişiler için geceye dönük ulaşım, güvenlik gibi kentsel kamusal hizmetlere olan gereksinim de her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle gecenin yönetimi sorununun gelecekte daha fazla kent yönetimini ilgilendireceğini öngörmek gerekir.

Konunun diğer bir boyutunu da günümüz kentlerinde artan eşitsizlikler oluşturmaktadır. Sözü edilen adaletsizlik durumu suç ve şiddetin derecesini artırabilmekte ve geceyi kaybolma, saklanma, izini kaybettirme, uyuşturucu ve alkol kullanma ve satma potansiyelinin yüksek olduğu bir zaman aralığı olarak algılayanlar için bu vaktin bir fırsat olarak görülmesi olasılığı artmaktadır. Gecenin gürültü ve suç gibi beraberinde getirdiği olumsuzlukların, bu zamanları evlerinde sükûnet içinde geçirmeyi tercih eden ve kent halkının da

büyük çoğunluğunu oluşturan kent sakinlerinin tepki göstermelerine neden olduğunu ifade etmek gerekir. Gece endüstrisinin yol açtığı kalabalıklık, gürültü, taşkınlık vb. durumlardan rahatsızlık duyan kent sakinleri zaman zaman gece hayatı karşıtlığı vurgusu yapan örgütlenmelere gidebilmektedirler.

Belirtilen süreçler ve dinamikler bağlamında gündeme gelen gece yönetişimi, kentin turizm potansiyelinin artırılmasından, geceye dayalı üretim biçimlerinin geliştirilmesine, gecenin gerektirdiği kamusal hizmetlerden yeni aktörlerin devreye sokulmasına değin birçok konuyu içine almaktadır. Gece hayatının kimi aktörleri de geleneksel anlamdaki yerel yönetim sisteminin dışındadır. Bu nedenle gece hayatı savunucuları, eğlence sektörü temsilcileri ya da gece hayatı oluşumları gibi konu ile ilgili farklı aktörlerin sürece dahil edilmesi gündemdedir. Bu aktörlerden biri de son yıllarda dünyanın farklı yerlerindeki metropollerde görmeye başladığımız gece belediye başkanlarıdır.

Eğlence endüstrisi ile belediye ve kent halkı arasında arabuluculuk yapan, gece hayatının toplumsal ve ekonomik etkilerini analiz ederek, ilgili birimler tarafından yönlendirilmesini, regüle edilmesini ve/veya gece hayatı ile ilgili hukuksal düzenlemelere, alınan kararlara yön verilmesini sağlayan, kentte gece hayatını kolaylaştırmaya ve güvenlik sorunlarının aşılmasına yardımcı olan bir mekanizma olarak gece belediye başkanlığı sisteminden yararlanılmaktadır.

Gece belediye başkanlığı, uygulamaları, seçilme/göreve getirilme süreçleri, konumlandıkları idari örgüt, yetkileri, hukuksal dayanakları, yürüttükleri faaliyetler, finansal kaynakları açısından kentten kente farklılık göstermekte, kentin kültürü, ekonomik işlevi, toplumsal yapısı gibi durumlar bu farklılıklar üzerinde etkili olmaktadır.

Ne var ki ister seçilsin, ister yerel yönetimler bünyesinde istihdam edilsin, gece belediye başkanlarının etkili birer aktör olmalarının önünde birçok engel bulunmaktadır. Seçimle gelmeleri, mevcut belediye başkanlarının karşısında ellerini güçlendireceği gibi sistemin bugünkü gönüllük mekanizmasından da çıkma olasılığını artırmaktadır. Seçilmenin yanında kaynak olarak güçlenmeleri gerekliliği de sıklıkla dile getirilmektedir. Bir kamu hizmetinin sunulabilmesi noktasında önemli olan finansmanın da gece endüstrisinin tahakkümü altında kalmayacak şekilde biçimlendirilmesi gerekir. Çoğu kentte hukuksal olarak görev tanımı yapılmamış ve yetkilendirilmemiş olan gece belediye başkanları popülerlikleri nedeniyle etkili olsalar da görüşleri tavsiye kararı niteliğinde kalmakta ve belediye yönetimleri için bağlayıcı olmamaktadırlar. Oysaki gece hayatını, bu hayatın dinamik ve gereksinimlerini iyi bilmelerine, bu konuda liyakatli ve donanımlı olmalarına karşın, konu hakkında yeteri

kadar deneyimi olmayan kent yönetimlerinin olası isabetsiz kararları, gece belediye başkanlarının çalışmalarını etkisiz ve işlevsiz kılabilir.

Konunun diğer bir boyutunu da gece hayatının sorunlu olduğu, gece endüstrisinin Covid 19 sürecinde görüldüğü üzere, çıkmaza girdiği ya da toplumsal ayrışmaların gece hayatında farklı görünümüleriyle belirlediği durumlara karşı gece yönetişiminin ya da gece belediye başkanlarının getireceği proaktif çözümler oluşturmaktadır. Komşu gözetimi, mahalle gözlemcileri, toplum destekli polislik¹³, gece hayatı ile kent sakinlerini barıştırmayı ya da kent sakinlerinin haklarını korumayı amaçlayan sivil toplum örgütlenmeleri gibi yeni ve farklı aktörlerin gece yönetişimi içindeki rolünün güçlendirilmesi, önleyici çözümlerin yaygınlaşmasını ve çözüm alternatiflerinin çeşitlenmesini sağlayacaktır.

Bu çalışma ile dünyada kentin zamansal dönüşümünde yeni ve alternatif bir model olarak gündeme gelen gece yönetişimi ve gece belediye başkanlığı sistemleri Türkiye’de kentle ilgili çalışan kesimlerin dikkatine sunulmuştur. Dünyadaki bu uygulamaların Türkiye’ye uyarlanabilirliği ya da transfer edilmesi konusu ayrı bir çalışmanın konusudur. Bununla birlikte Türkiye’nin diğer kentsel konularda olduğu üzere yaygınlaşan bu sistemlerden bir biçimde etkileneceğini öngörmek olanaklıdır. Gece vakti kentlerin daha güvenli olması ve gece çalışanlarının servislere erişim, kent içi ulaşım gibi sorunlarının giderilmesine yönelik çalışmaların da geliştirilmesi söz konusudur. Bununla birlikte gece hayatının ve gece ekonomisinin gerektirdiği düzenlemelerde halk, belediye ve gece sektörünün talepleri arasında bir koordinasyon ve uzlaştırıcılık görevi üstlenecek bir gece belediye başkanlığı sisteminin özellikle İstanbul, İzmir, Antalya gibi turizm potansiyeli yüksek kentlerde, pilot bölge uygulamaları biçiminde denenmesi ve elde edilen dönütler doğrultusunda sistemin revize edilmesi olanaklıdır.

Ne var ki Türkiye’nin kendine özgü siyasal, ekonomik, toplumsal koşullarının ve güvenlik endişelerinin de bu noktada göz ardı edilmemesi gerekir. Mevcut belediye başkanlarının yetki ve popülaritelerini paylaşmak istememeleri, siyasal saikler, söz konusu sistemlerin gerekli kıldığı ekonomik, yönetsel ve hukuksal düzenlemelerin yapılma/ yapılmama/yapılamama durumu gibi olası sorunlar, gelecekte Türkiye örneğinde ele alınacak gece yönetimi çalışmalarının odaklanacağı tartışma alanlarının temelini oluşturabilir.

¹³ Proaktif suç önleme yaklaşımları için bkz. Sipahi ve Dinçer, 2021.

Extended Abstract

New Approaches in Temporal Transformation of Urban Government: Nocturnal Governance and Night Mayor System

*

Esra Banu Sipahi

ORCID: 0000-0001-6277-8027

With the speed of technological developments, global effects, and social transformations, today's cities have evolved into a new form with their changing dynamics, and they bear witness to experiences that they have never experienced before. The post-industrial cities of industrialized countries also take their share of this process, and it is seen that time and space gain new meanings. In the post-industrial city, the areas left behind by the factories in the center, have been transformed into recreation areas and entertainment venues and these areas have also been revitalized. On the other hand, the share of the real sector in the employment market is decreasing day by day and leaving its place to a service sector that is focused on tourism and entertainment. As cities are becoming more crowded, they are becoming more heterogeneous and more dynamic.

On the other hand, in today's cities, with the new production forms and flexible working arrangements, diversified business and profession types have also expanded towards the night. Apart from the nightlife, a working population has been added to provide service, health, and transportation services to nighttime users and to ensure the safety, operation, and management of nightlife.

The need for urban public services such as night-time transportation and security is increasing day by day, especially for people who work night shifts such as nurses, doctors, hotel workers, night watchmen, and security guards. At this point, the night appears as an important period that affects the lives of city dwellers with its positive and negative aspects. Night attracts not only

the attention of city governments, but also that of academia, as it represents a new field of research that stimulates the urban economy and creates new jobs, diversifies and increases the demand for public services, and increases social problems such as crime and violence. From tourism to the economy, from urbanism to public administration, night has begun to become the subject of studies.

As a new field of study in urban studies, 'nocturnal governance' includes many issues from increasing the tourism potential of the city to the development of night-based production forms, from the public services required by the nightlife to including new actors to respond to the need of night. The concept of 'nocturnal governance', which came to the fore at this point, formed the starting point of this study. In this context, this study aims to shed light on the night as a new urban field in Turkey that has received little attention from researchers, although it occupies a significant part of the day. For this purpose, the development process of night studies as the basis of nocturnal governance is mentioned first.

Later in the study, 'the night mayor', who is considered one of the most important actors in nocturnal governance, is discussed. In recent years, we have begun to see night mayors in big cities around the world. The night mayor system is used as a mechanism to help overcome the problems of nighttime in the city. A night mayor acts as a mediator between the entertainment industry, the municipality, and the residents of the city. He/she analyzes the social and economic effects of nightlife, ensures that it is directed and regulated by the relevant units, and provides direction to the legal regulations and decisions regarding nightlife, to facilitate nightlife in the city and solve security problems.

The night mayorship differs from city to city in terms of its practices, the processes of being elected/assigned, the administrative system it is located in, authorization, legal basis, undertaken activities and financial resources. Conditions such as the city's culture, economic function, and social structure produce an effect on these differences. As a minor, the article titled "Governing the Night-Time City: The Rise of Night Mayors as a New Form of Urban Governance after Dark", published in *Urban Studies* by Saijas ve Milan Gelders in 2021, formed the basis for this study. The night mayor system was analyzed based on the findings of this article. As one of the pioneering studies on the subject, the article titled "Governing the Night-Time City: The Rise of Night Mayors as a New Form of Urban Governance after Dark" formed the

basis for this study. The night mayor system was analyzed based on the findings of this article.

According to the findings of the study, the following determinations can be sentenced about the night mayors: First of all, there are many obstacles for night mayors to be effective actors. Coming to a position by election strengthens their hand against the current mayors, but this method also may cause the system to be left behind by the voluntary mechanism. The financial resource problem is mentioned frequently by night mayors. Even though the night mayors, whose job definitions are legally defined but not authorized in most cities, are effective due to their popularity, solely their opinions remain as recommendations and are non-binding on municipal governments.

In this study, nocturnal governance and the night mayor system which have come to the fore as a new and alternative model in the temporal transformation of the city in the world, have been brought to the attention of those working on urbanization in Turkey. The subject of adapting or transferring these practices in the world to Turkey is the subject of a separate study. However, it is possible to foresee that Turkey will be affected in some way by these wide-spreading systems, as in other urban issues.

Kaynakça/References

- "About the night mayor of Amsterdam". 10 Mayıs 2022 tarihinde <https://nachtburgemeester.amsterdam/English> adresinden erişildi.
- Abusaada, H., Elshater, A. ve Rodwell, D. (2021). *Transforming urban nightlife and the development of smart public spaces*. Hershey: IGI Global.
- Acuto, M., Seijas, A., McArthur, J. ve Robin, E. (2021). Who governs the night in cities. *Managing Cities at Night A Practitioner Guide to the Urban Governance of the Night-Time Economy* içinde (ss. 11-21). Bristol: Bristol University Press.
- ATCM. Purple flag. 7 Mayıs 2022 tarihinde <https://www.atcm.org/purple-flag> adresinden erişildi.
- Belloni, C. M. (1984). *Il Tempo del Città*. Milano: Angeli.
- Best Bar None (t.y.). The program. 7 Mayıs 2022 tarihinde <https://bestbarnone.drinksenseab.ca/> adresinden erişildi.
- Dede, M. (2019). New York 5 to 9: Studying the city that never sleeps. *International Summit of the Music & Entertainment Industry Educators Association March 21-23, 2019 Proceedingsbook* içinde, Nashville: Belmont Univ.
- Demir, K. A. (2019). Kent yönetiminde değişim algısı: yerel yönetim kapsamında bir değerlendirme ve yerleşen yönetim uygulaması. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 74(1), 193-218.
- Garcia Ruiz, M. ve Nofre, J. (2020). *International Conference on Night Studies (ICNS) Proceedings*, Lizbon.

- Hadfield, P. (2006). *Bar wars: Contesting the night in contemporary British cities*. Oxford: Oxford University Press.
- Hadfield, P. (2015). The night-time city. Four modes of exclusion: Reflections on the urban studies special collection. *Urban Studies*, 52(3), 606-616.
- Hadfield, P., Lister, S. ve Traynor P (2009). This town's a different town today: Policing and regulating the night-time economy. *Criminology and Criminal Justice*, 9(4), 465-485.
- Hobbs, D., Hadfield, P., Lister, S. ve Winlow, S. (2003). *Bouncers: Violence and governance in the night-time economy*. Oxford: Oxford University Press.
- Hobbs, D., Winlow, S., Hadfield P. ve Lister, S. (2005). Violent hypocrisy: Governance and the night-time economy. *European Journal of Criminology*, 2(2), 161-183.
- Kaypak, Ş. (2012). Yerel yönetimlerde katılımcı/müzakereci demokrasi sürecinde sivil toplum kuruluşlarının önemi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8 (17), 171-196.
- Keleş, R. ve Mengi, A. (2021). *Kent hukuku*. Ankara: İmge.
- Mückenberger, U. (2011). Local time policies in Europe. *Time and Society*, 20(2), 241-273.
- Nightologists (2022). Night governance. 5 Haziran 2022 tarihinde <https://nightologists.hypotheses.org/working-groups/night-governance> adresinden erişildi.
- Office of Nightlife (2022). 7 Haziran 2022 tarihinde <https://www1.nyc.gov/site/mome/nightlife-/nightlife.page> adresinden erişildi.
- Orhan, E. ve Güngör, M. (2021). Gençlerin akşam ve gece saatlerinde kentsel merkezi alan kullanım tercihleri. *İdeal Kent*, 12(32), 95-122.
- Pierre, J. (1999). Models of urban governance. *Urban Affairs Review*, 34 (3), 372-392 (M. Akif Özer, Çev.) *G.Ü. İİBF Dergisi*, 4(3),163-188.
- Pierre, J. (2011). *The Politics of urban governance*. New York: Palgrave Macmillan.
- Roberts, M. ve Eldridge, A. (2012). *Planning the night-time city*. Routledge: Abingdon.
- Rother, N. ve Jeram, J (Ed.). (2019). *Living after midnight: For a better nighttime environment*. New Zeland: New Zeland Initiative.
- Seijas Jaspe, A. ve Milan Gelders, M. (2021). Governing the night-time city: The rise of night mayors as a new form of urban governance after dark. *Urban Studies*, 58(2), 316-334.
- Seijas, A. (2020). *Governing the urban night: Understanding the shifting dynamics of night-time governance in three global cities*. Harvard University, Cambridge. 3 Mayıs 2022 tarihinde <https://www.proquest.com/docview/2477871266/> adresinden erişildi.
- Seijas, A. (2020). The role of cities in saving nighttime industry and culture. 3 Mayıs 2022 tarihinde <https://www.nighttime.org/features/-nocturnal-governance-social-distancing/> adresinden erişildi.
- Sipahi, E. B. ve Dinçer, S. (2021). Önleyici perspektiften kentsel suçlar üzerine bir değerlendirme (Ersavaş Kavanoz, S., Uzun, A. ve Şengün, H., Ed.). *Karmaşık Sorunlar ve Kent* içinde (ss. 267-292). Ankara: Astana Yayınevi.

- Straw, W, Gwaiazdzinski, L. ve Maggioli, M. (2020). The emerging field of 'Night studies': Steps towards a geneology (Straw, W, Gwaiazdzinski, L. ve Maggioli, M., Ed.). *Night Studies: Regards croisés sur les nouveaux visages de la nuit*, içinde Grenoble: Editions Elya.
- Straw, W. ve Reia, J. (2021). Nightlife in a pandemic. (Denis, J-L., Régis, C. ve Weinstock, D.M.) *Pandemic Societies* içinde (ss.9-20). Quebec: The McGill–Queen's University Press.
- Uzun, A. (2021). Kamu yönetimi ve politika çalışmalarında kötü huylu ve karmaşık sorunlar (Ersavaş Kavanoz, S., Uzun, A. ve Şengün, H., Ed.). *Karmaşık Sorunlar ve Kent* içinde (ss.13-34). Ankara: Astana Yayınevi.
- Vibelab (2021). Global nighttime recovery plan. 3 Mayıs 2022 tarihinde https://www.live-dma.eu/wp-content/uploads/2021/04/Ch5_-nighttime_governance_-GNRP.pdf adresinden erişildi